

Voorpublicatie uit Hans Top (Roman)

(door hhoextra)

Inhoudsopgave:

I.	Hoe Mier met Miesje Muis trouwt (<i>de Sprookteller vertelt</i>)	3
II.	Een raadselachtig uitje (<i>Hans eerste avontuur</i>)	6
III.	Het water (<i>gedicht van Berend, zoon van Hendrika Hofhuis</i>)	12

Copyright

Auteur: HJWM Hoekstra

Titels: Hoe Mier met Miesje Muis trouwt

Een raadselachtig uitje

Het water

© April 2024, HJWM Hoekstra

Uitgegeven in eigen beheer via <http://hhoextra.nl/Verhalen>

(hjwmhoekstra@ziggo.nl / hugohoekstra807@gmail.com)

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hoe Mier met Miesje Muis trouwt

Het straatje waar Mies de muis woont loopt vlak langs een hoog oprijzende rotswand. Als Miesje overdag door haar slaapkamerraam naar buiten kijkt, met haar spitse neusje tegen het glas, dan kan ze nog net het topje van die hoge wand zien. Ze woont daar in een klein, maar schattig, muizenhuisje samen met haar broertjes en haar moeder en vader. Haar ouders werken de hele dag om eten voor hun kroost te vinden: ze zijn een beetje arm. Miesje Muis is een erg mooi muisje, ze is bijna altijd vrolijk en ze lacht erg veel, zelfs als ze voor haar moeder klusjes moet doen. Maar vandaag is ze erg droevig. Dat zit zo. In hetzelfde straatje, vlak in de buurt van het huis van de muizenfamilie, woont Mier, een jongetje. Hij brengt Mies elke dag een bloemetje dat hij speciaal voor haar geplukt heeft en dan praten ze meestal heel vrolijk met elkaar.

Gisteren had Mier ineens gevraagd of Miesje met hem wilde trouwen. Miesje had verlegen haar ogen neergeslagen en gezegd dat ze daar nog niet op kon antwoorden en dat ze eerst met haar vader en moeder moest praten. Maar tot haar verdriet had haar vader gezegd: 'Daar komt niets van in! De Man die iets verderop woont heeft ook om jouw hand gevraagd.' Miesje wist wel wat dit betekende: Die Man wilde ook met haar trouwen. 'Maar,' zei ze snikkend, 'ik wil alleen maar met Mier trouwen. Hij is zo lief!' Maar pa muis had een beetje bozig gezegd: 'Maar kind toch! Als jij met de Man trouwt dan geeft hij ons elke dag een stuk kaas. Dat zou zo fijn zijn voor je broertjes, die zullen daar flink van groeien.' Maar Miesje had met haar achterpootjes kwaad op de grond gestampt en gezegd: 'Ik trouw alleen maar met Mier en verder met niemand.' Ze stak hierbij een pruillipje naar voren. Ma Muis, die zag dat er ruzie dreigde, had gezegd: 'Laten we eens met Mier gaan praten, misschien heeft hij ook wat te bieden.' 'Ja maar,' zei Miesje, 'ik ben niet te koop ook niet voor kaas en voor niets niet.' Besloten werd om Mier uit te nodigen voor een goed gesprek.

Die middag nog komt Mier bij de muizenfamilie op bezoek. De broertjes van Miesje zijn naar buiten gestuurd om te spelen; het is een warme zonnige dag. Mier groet de beide ouders beleefd en tovert een kleurig bloemetje vanachter zijn rug vandaan: voor Miesje. Pa Mier kucht een keertje om de aandacht te krijgen en begint uit te leggen dat de Man een heel goede echtgenoot voor Miesje zou zijn. Miesje snikt als ze dat hoort en Mier zegt: 'Tja, die man is veel groter en sterker dan ik.' 'Jazeker,' zegt Pa Muis die denkt dat Mier wel zal terug krabbelen met zijn huwelijksaanzoek, 'hij is in alle opzichten beter dan jij.' Hij kijkt hierbij Mier aan alsof hij verwacht dat deze nu wel af zal druipen. Maar Mier zegt: 'Dat lijkt wel zo. Ik stel voor dat we drie wedstrijden gaan doen en als de Man alle drie wint dan zal ik mij terugtrekken.' Miesje zucht hoorbaar maar Mier kijkt haar aan terwijl hij geruststellend met zijn ogen knippert. Hij vervolgt: 'De man mag de eerste twee wedstrijden bepalen en ik bepaal dan alleen de laatste.' Miesje wil nog iets zeggen maar Pa muis is haar voor en spreekt met een glimlach op zijn gezicht in de richting van Ma Muis: 'Dat is dan prima. Als de Man het ook goed vindt dan begint de wedstrijd morgenochtend om tien uur.' Ma Muis kijkt bezorgd naar Miesje die met trillende lipjes op Mier toeloopt. Deze fluistert haar zachtjes in een oor, zo dat Pa Muis het niet kon horen: 'Wees maar niet benauwd, liefje.'

Als de Man een tijdje later van de drie wedstrijden hoort zegt hij meteen dat hij graag mee doet. Hij buldert van het lachen. Zijn harde lach botst tegen de rotswand aan en kaatst zo terug naar het huis van Miesje, die er een beetje angstig van wordt, want ze wil echt niet trouwen met die Man. Het kaatst ook terug naar het huis van Mier, die stilletjes glimlacht.

Op de dag van de wedstrijden hebben alle bewoners van de straat zich al vroeg bij de grote eikenboom verzameld. De boom staat vlak bij Miesjes huis. Miesje ziet dat de konijnenfamilie

er is, pa en ma konijn en vele jonge konijnen. De hazenfamilie staat met gespitste oren toe te kijken en de pauwen, schapen en geiten staan ook allemaal trappelend van ongeduld te wachten. De vossen zijn er ook maar er is afgesproken dat die niet erg dichtbij zullen komen omdat de kleinere dieren bang voor hen zijn. Er zijn wel vijftig dieren verzameld, die allen reikhalzend staan te wachten als de Man aan komt stampen met zijn grote laarzen. Miesje vindt dat hij er eng uit ziet en ook de konijnen kijken angstig achterom naar hun holletjes, die gelukkig vlak bij zijn. De Man begint meteen luid te praten: ‘Laten we maar beginnen, dan kan er vandaag nog getrouwd worden.’ Terwijl hij dit zegt kijkt hij lachend in het rond en likt hij zijn lippen af. De Man praat verder: ‘In de eerste wedstrijd gaan we stenen tillen.’ Hij loopt meteen op een zware steen af die in de berm van de weg ligt, vlak naast de steile rots. Hij tilt deze met één hand op en gebaart luid lachend dat Mier hetzelfde moet proberen. Maar hoe Mier ook trekt en duwt de steen blijft doodstil liggen. Alle dieren zijn het erover eens dat de Man deze eerste wedstrijd gewonnen heeft. De tweede wedstrijd – zo zegt de Man – is een hardlooptwedstrijd naar een berkenboom die aan het begin van de straat staat en dan weer terug naar de eikenboom, waar de wedstrijd zal beginnen. Miesje ziet even later met tranen in haar ogen dat de Man als eerste terug is terwijl Mier de berkenboom nog niet eens bereikt heeft. De Man houdt zijn buik vast van het lachen. Hij zegt tegen Mier die na lange tijd eindelijk weer terug is: ‘Wil je die derde wedstrijd echt nog proberen, of zullen we maar stoppen en met het huwelijksfeest beginnen?’ Iedereen, behalve Miesje die toch wel een beetje zorgelijk kijkt, verwacht dat Mier wel zal opgeven. Maar deze spreekt zo luid als hij kan: ‘Miesje gaat bij de stam van de eikenboom staan. De Man, Pa Muis en ik gaan naar boven, die rots op.’ Mier wijst naar het topje van de hoge rots en vervolgt, ‘Pa Muis zorgt ervoor dat we boven gelijk starten, en degene die het eerst Miesje kust heeft gewonnen en mag met haar trouwen.’ De Man kijkt Mier lachend aan als ze op weg gaat. Hij zegt spottend: ‘Snap je dan niet dat je helemaal geen kans hebt? Ik loop wel tien keer zo snel als jij.’ Maar Mier zegt niets terwijl hij zo snel als hij kan Pa Muis en de Man probeert te volgen op de weg naar boven. Na een zware tocht komt Mier eindelijk boven. Hij kijkt over de rand van de rots naar beneden en ziet de huisjes van alle dieren in hun straat op een rij staan en ook de grote eik. Daar moet Miesje nu staan, maar Mier kan haar niet zien omdat het zo ver weg is. Mier weet dat alle dieren die om de boom staan nu gespannen wachten op wat er komen gaat. Of..... misschien denken ze wel dat de Man toch gaat winnen. Pa Muis heeft haast en begin tot drie te tellen: ‘Een, twee, drie.’ De Man rent zo hard als hij kan naar beneden; langs hetzelfde pad als waarlangs ze gekomen zijn. Maar Mier loopt naar het puntje van de rots en.....hij springt de afgrond in.

Hij voelt de wind langs zijn voelsprieten stromen en ook zachtjes tegen zijn pootjes waaien. Maar hij valt niet heel snel. Hij weet dat mieren nooit te pletter kunnen vallen. Zo zweeft hij langzaam – als een vogelveertje – naar beneden. Hij kijkt naar de blauwe lucht boven hem en naar de grote eik beneden die steeds groter wordt als hij dichterbij komt. Hij ruikt de geuren van bloesem die opstijgt vanaf de grond. Na enige tijd kan hij de konijnen en alle andere dieren duidelijk zien. Maar deze merken hem niet op want ze kijken nieuwsgierig de weg af waarlangs Mier, Pa Muis en de Man naar boven zijn gegaan. Mier zweeft vlak langs een vogel die hem gelukkig niet ziet en daalt uiteindelijk langs de takken van de grote eik naar een grasveld waar hij op een paardenbloem terecht komt. Hij laat zich langs de stengel naar beneden glijden en rent op Miesje af die hem met stralende ogen tegemoet rent. ‘O, mijn lieve, dappere Mier, wat ben je toch slim! Hoe kom je zo snel hier?’ Pas als Miesje dit zegt merken de andere dieren dat Mier er al is en de wedstrijd zelfs kan winnen. Ze juichen met zijn allen luid – elk dier op zijn eigen manier – als Miesje voorover buigt om de kus van Mier in ontvangst te nemen. Ook Ma muis is erg blij voor haar dochter. Ze doet verschrikt een stap terug als even later de Man hijgend

aan komt rennen; deze roept om zich heen kijkend: ‘Waar is mijn schone bruid?’ Pas dan merkt hij dat hij te laat is. De Man draait zich om met een woeste blik in zijn ogen en een gegrom waar de meeste dieren bang van worden. Hij begrijpt dat hij verloren heeft. Iets wat Pa Muis, die even later ook aankomt, nog eens bevestigt. De Man rent – van woede en ook van schaamte omdat hij van een mier verloren heeft – voor altijd de straat uit.

Diezelfde middag nog trouwen Mier en Miesje Muis met elkaar. Ze leven daarna nog vele jaren met veel liefde voor elkaar en met heel veel plezier in de dingen die ze samen doen.

Een raadselachtig uitje

Op een zonnige namiddag aan het eind van de zomer lag Hans op zijn buik op het kleed dagdromend te kijken naar zijn broers en vader die rogge aan het maaien waren. Hij was toen een jaar of tien; hij had wel een tijdje geholpen met de oogst maar zijn vader, die zag dat de jongen moe was geworden, had hem even rust gegund. Op een gegeven ogenblik merkte hij, terwijl hij met zijn ogen even een zwaluw in diens vlucht volgde, een meisje op van ongeveer zijn leeftijd in het struikgewas, een paar stappen links achter hem, vlakbij de bosrand. Ze was gekleed in een kleurige lange jurk – veel fraaier dan Hans gewend was – had lange blonde haren en fijne gelaatstrekken. Maar in plaats van te lopen op een gewone manier bewoog ze zich voort met hupjes – alsof ze aan het hinkelen was. Hans dacht aanvankelijk dat dit hoorde bij een spel dat ze speelde – met zichzelf of voor hem misschien. Maar even later – toen ze zag dat Hans haar ontdekt had – sprong ze met kleine, snelle hupjes weg van hem, dieper het bos in. Ze had hem kort aangekeken, met grote reëenogen die hem nieuwsgierig opnamen en die hem een dromerig gevoel gaven. Zonder de tijd te nemen zijn vader of broers te waarschuwen snelde Hans achter haar aan.

Het leek even later wel alsof zij hem had staan opwachten toen ze vanachter een dikke boom tevoorschijn kwam. Hij was deze tot op een afstand van vijf passen genaderd. Ze keek daarbij even glimlachend naar hem om, voordat ze verder het bos in hupte. Het verwonderde Hans dat hij maar één blote voet onder haar jurk zag uitkomen. Maar met grote sprongen en op dat ene been bewoog ze zich snel en elegant verder het bos in. Haar lange blonde haren leken hierbij wel te dansen. Even later zag hij haar op een open plek in het bos stilstaan met de rug naar hem toe, badend in het zonlicht. Dichterbij gekomen bemerkte Hans dat ze aan de rand van een vijver stond met iets verderop een rotswand die oprees vanuit het water. Toen Hans vlakbij haar was dook ze, na eerst nog even Hans glimlachend te hebben aangekeken, in het heldere water en verdween daarna onder de rotswand, op een plek vanwaar licht tevoorschijn leek te komen. Aangezien ze niet meer bovenkwam besloot Hans – na een korte aarzeling – haar te volgen. Dat zijn broers hem op zondagen hadden leren zwemmen in de rivier de Loem kwam nu goed van pas. Het water voelde heerlijk aan toen hij erin dook. Hij zwom tot vlak voor de rots waarna hij onder water dook. Na een paar tellen bemerkte hij dat er geen rotswand meer boven hem was. Met zijn hoofd boven water zag hij dat hij zich in een kleine vijver bevond, waaromheen struiken stonden en dat er een rotswand achter hem oprees. Boven hem was de staalblauwe lucht met een stralende zon die aangaf dat het halverwege de middag was. Dat laatste klopte wel met zijn eigen inschatting van hoe laat het was, maar hij had – zonder te weten waarom – het gevoel dat er met de plek waar hij was iets vreemds aan de hand was, iets sprookjesachtig of misschien iets wat met de duivel te maken had. Pas toen hij op de oever klauterde kon hij het landschap in zich opnemen. In de verte nam hij gebouwen waar die zich rondom een kerk leken te hebben verzameld: een dorp zo te zien. Op een wijde grasvlakte voor hem stond een grote eik en iets verderop lag een geplaveide weg die richting het dorp liep. Dan ontwaarde hij het meisje; ze zat onder de eik, in het licht van de zon, mogelijk om haar kleren te laten drogen. Hans liep aarzelend op haar toe en merkte dat zij strak voor zich uit bleef kijken in de richting van het dorp. Hij had het gevoel dat ze net deed of ze niet op hem lette. Terwijl hij haar zijdelings naderde draaide ze plotsklaps haar gezicht naar hem toe en glimlachte, alsof ze hem wel verwacht had. Hans was getroffen door haar schoonheid en wist even niet wat te doen. Hij besloot maar iets over haar heen te zeggen: ‘Wat erg van je heen,’ fluisterde hij. Zij sprong met iets van irritatie in haar plotse bewegingen overeind. ‘Jij vindt mij zeker zielig,’ zei ze, ‘maar de vreemde vogel dat ben jij, met jouw twee benen!’ Ze ging – wat vriendelijker nu – verder: ‘Wij zijn allemaal zo; wij zijn er trots op, kunnen gaan en staan waar we willen en vinden twee benen net één te veel. Tweebenige mensen zijn hier overigens niet toegestaan.’ Tijdens het

uitspreken van die laatste woorden keek ze hem uitdagend aan, maar met twinkelende ogen. Hans was meer onder de indruk van haar fraaie verschijning dan van haar eenbenigheid. Ze ging weer zitten op het gras en gebaarde hem naast haar te gaan zitten. Haar blote voet stak onder haar japon uit en Hans zag dat ze een symmetrische voet had met één grote teen in het midden, die aan beide zijden geflankeerd werd door een drietal tenen, die naar buiten toe afnamen in grootte. Hij trok zijn natte schoenen uit om – als een soort van tegenprestatie – ook zijn voeten te laten zien. ‘Niet nodig,’ zei ze, ‘ik heb van mijn ouders veel over tweebeenen gehoord.’ Ze vervolgde, ‘Jij kunt niet te lang blijven: als de schout jou ziet, of de baron, dan wordt je gevangen genomen, en moet je in de zoutmijnen gaan werken.’ Hans luisterde wel naar haar woorden maar zijn aandacht werd telkens weer getrokken door haar voetje, zo elegant, zo kwetsbaar. Zijn eigen voeten leken erg lomp vergeleken met het hare. Ze glimlachte toen hij vroeg of haar voet mocht aanraken. ‘Heel even dan,’ zei ze met een koket glimlachje. Maar toen sprong ze plotseling op. ‘Ga snel achter die boom staan,’ zei ze gehaast, wijzend op de stam van de boom waaronder ze hadden gezeten, ‘er komen twee schouten deze kant op. Zorg op zijn minst dat een van je benen schuil gaat achter de stam.’ Hans sprong op, maar verried daarmee zijn tweebeigheid aan de twee mannen die meteen hun paarden aanzetten tot volle galop en op hen af kwamen rijden; ze hadden beiden een groenkleurig uniform aan. Hans merkte dat ook beide schouten slechts één been hadden en dat beiden hun voet tijdens het paardrijden in een stijgbeugel aan de rechterflank van het paard hadden gestoken. Toen ze vlak bij hen waren zag Hans dat één van de twee, na een kort overleg met zijn collega, zijn paard wendde en gehaast richting het dorp galoppeerde. Een paar stappen van hen verwijderd steeg de overgebleven schout met een hupje van zijn paard af terwijl hij Hans strak bleef aankijken. Evenals zijn paard; kennelijk was deze ook verbaast een tweebeinig persoon aan te treffen. Het dier leek van opwinding hoog op zijn poten te zijn gaan staan, met zijn kop reikhalzend in de richting van Hans gedraaid en met opengesperde neusgaten, die evenals de gespitste oorschelpen met de openingen diens kant op gericht stonden. Je zou zeggen dat ook het dier hem maar een rare snoeshaan vond. Hans werd vervolgens gearresteerd door de schout met een kort ‘Ik arresteer u op verdenking van tweebeigheid.’ Onder dreiging van een zweep maande hij Hans met een barse stem om op de grond te gaan zitten. Het meisje ging vervolgens met een vriendelijk lachje richting de schout naast Hans in het gras zitten. Ze fluisterde: ‘Mijn naam is Rosalien,’ waarop Hans de zijne noemde.

Terwijl de schout op enige afstand van hen stond, met een krijgshaftige blik op Hans gericht, ging zij fluisterend verder: ‘Als je zo de kans krijgt dan móet je vluchten, anders veroordeelt men je tot dwangarbeid in de zoutmijnen. Je moet in het water duiken en dan gewoon terug zwemmen onder de rotsen door. Die sukkel daar,’ ze draaide haar ogen naar de schout toe, ‘kan vast niet zwemmen, zoals de meesten van ons.’ Maar Hans merkte dat die sukkel hem goed in de gaten hield. Deze had zich inmiddels geposteerd tussen hen en de vijver in. Hans had al direct opgemerkt dat de paarden van de schouten vier poten hadden, zoals hij gewend was. Hij zei dit fluisterend tegen Rosalien: ‘De paarden hebben wel het normale aantal poten.’ Maar Rosalien reageerde quasi geërgerd: ‘Wat had je dan gedacht? En wat noem jij overigens normaal? Zijn wij met ons ene been – waar we alles mee kunnen wat je maar zou kunnen verwachten – niet normaal?’ Hans verontschuldigde zich, maar haar stemming was niet echt verstoord. Door de manier waarop ze hem aankeek kreeg Hans de indruk dat zij begrip had voor zijn onzekerheid met de situatie waarin hij onverwachts terecht was gekomen. Ze begon uitgebreid te vertellen over haar leven, over haar ouders, haar broertje en zussen. En dat ze een school bezocht waar ze lezen, schrijven en rekenen leerde. Van lezen en schrijven had Hans wel gehoord, maar rekenen was hem nagenoeg volledig onbekend op tellen en optellen na. Rosalien leerde hem geduldig dat de helft van de helft een vierde was en dat drie rijen van zes schouten tot een totaal van achttien schouten leidde. Hans keek hierbij onwillekeurig naar

de schout, maar deze lette nauwelijks meer op hen en liep voor hen heen en weer te ijsberen, onderwijl turend in de richting van het dorp waarbij hij af en toe omkeek naar Hans. ‘Je hebt er niets aan,’ zei Rosalien zacht lachend, ‘maar zo krijg je er wel achttien.’ Van schrijven had hij wel af en toe wat opgestoken: hij kon de cijfers en ook sommige letters wel schrijven en zelfs een paar eenvoudige eenlettergrepige woorden. Een acoliet in de kerk had hem een keer trots zijn bijbel laten zien, een gebonden drukwerkje waar die jongeman heel zuinig mee omging. Hans was verbaasd geweest dat het woord Gods zomaar op papier weergegeven kon worden. Het was hem toen opgevallen dat slechts een betrekkelijk klein gedeelte van het papier gebruikt werd door de drukinkt, de rest was wit gebleven. De acoliet had hem uitgelegd dat de woorden gescheiden werden door spaties en de regels door een wit strookje om niet in de war te raken van al die krioelende letters.

Toen de schout weer even niet oplette had Rosalien ineens een stukje papier en een schrijfstaafje in haar handen. Ze krabbelde snel iets op het velletje en stopte dat in Hans hand. ‘Steek maar snel in je broekzak, dit is voor later, als je de kans krijgt om het ongemerkt te lezen.’ Het viel Hans op dat Rosalien net zo sprak als de mensen in zijn dorp, een beetje deftiger misschien, ongeveer zoals de jonkheer van het kasteel, als die ’s zondags na de mis weer eens op het kerkplein uitgebreid en luid zijn mening ventte. Maar haar stem was vele malen mooier en muzikaler. ‘Op het briefje staat dat je moet vluchten,’ zei ze, hem dwingend aankijkend met een twinkeling in haar ogen. Maar de schout leek iets daarvan te hebben opgevangen; hij pakte zijn zweep steviger vast, ging vlak achter Hans staan en begon toen weer in de richting van het dorp te staren.

Ook die kant op kijkend zag Hans even later een rijtuig in hun richting komen, getrokken door twee paarden en met een koetsier op de bok. Op alle vier de hoekpunten stond een man in een rood uniform op een treeplank. Dat waren vast lakeien of zo, bedacht hij. Hans zag tot zijn afgrijzen dat de koets gevolgd werd door een groet, bontkleurig geklede groep mensen die hinkelend ook hun kant opkwamen. Zo te zien bestond die uit zowel kinderen als volwassenen; in totaal zeker wel vijftig personen. Het viel Hans op dat de grootte van de mensen in die groep van voor naar achteren heel geleidelijk afnam zodat het hinkelritme – dat vanzelfsprekend samenhang met de grootte van een persoon – slechts langzaam varieerde met de positie in die groep. Iedereen hopte zo met hetzelfde ritme als de mensen in zijn of haar directe omgeving. Hans bedacht dat ze dat deden om elkaar niet al te veel te hinderen bij dat gesprek. Hierdoor leek er telkens een wonderlijke golving door de groep achter het rijtuig te gaan, van voren naar achteren en andersom. De kleintjes achterin leken wel wat moeite te hebben om bij te blijven, sommigen van hen hopten tientallen meters achter de stoet. Hans kreeg de tijd niet om daar nog verder over na te denken. Voor de koets uit snelde een groen geklede ruiter, in wie Hans even later de schout herkende die naar het dorp was gegaloppeerd. Zijn paard galoppeerde over de velden op hen af. ‘Nu zul je het hebben,’ zei Rosalien zachtjes tot Hans, ‘die schout heeft de baron gewaarschuwd; dat is zijn koets.’ Ze wees in de richting van de koets op de weg die inmiddels op gelijke hoogte met hen was gekomen en was gestopt. ‘Hij zal een proces of zo tegen jou beginnen; probeer hem af te leiden met raadsels, dan raakt hij soms de kluts kwijt.’ Hans zag dat ze glimlachte, alsof grappige herinneringen haar te binnen schoten.

De vier lakeien stapten van de treeplanken af om vervolgens ergens onder de koets vandaan een draagstoel te voorschijn halen. Daarna ging de koetsdeur open en een dikkige man met – zo te zien – een grijze pruik op stapte hinkelend uit en nam plaats in de draagstoel. ‘Dat is de baron,’ fluisterde Rosalien, ‘hij zal wel weer recht willen spreken.’ Zodra de baron zat tilden de vier lakeien de nu gevulde draagstoel op en begonnen als een wonderlijke eenheid synchroon hun richting uit de hinkelen. Ze deden dat zo handig dat de op en neer gaande beweging van hun romp, ontstaan door de hoppende manier van voortbewegen, volledig werd gecompenseerd door

eveneens synchroon uitgevoerde armbewegingen. De baron werd zo op een gelijkmatige manier naar hen toegebracht en op zo'n vijf passen bij hen vandaan neergezet. Na aandringen van Rosalien waren zij en Hans gaan staan. De vier lakeien, de twee schouten en even later ook de dorpsbewoners die de koets te voet gevolgd hadden, stelden zich in rijen achter de baron in zijn draagstoel op. Hans onderscheidde mensen van allerlei leeftijden. De kinderen zagen er opgetogen uit alsof ze verwachtten getuige te zullen zijn van een leuk verzetje. Dit gevoel leek ook te overheersen bij de ouderen met uitzondering van een man met piekerig haar en een wilde baard wiens gezicht rood was aangelopen en die hem met fonkelende ogen bleef aanstaren.

De baron bleek een man te zijn van ongeveer dezelfde leeftijd als Hans vader. Hij nam hem met nieuwsgierige ogen vanonder zijn grijze pruik op. Met een zwierig gebaar van zijn rechterarm maande hij Rosalien om zich van de plek waar ze stond – dat was naast Hans – te verwijderen. Ze ging daarop naast de stam van de eikenboom staan, zo dat ze grotendeels schuil ging voor bijna alle aanwezigen, behalve voor Hans. Niemand lette verder op haar mede omdat de baron, na een tik met een houten hamer op de stoelleuning en een kuchje om zijn keel te schrapen, van wal stak. 'Mijn naam is Schoolaert van Deuningen, bestuurder van deze streek. Voordat ik tot een veroordeling wegens tweebenigheid zal overgaan zou ik graag uw naam willen weten.' Zijn stem was niet onvriendelijk maar klonk wel een beetje hautain. Hans haastte zich om te antwoorden: 'Hans Top, mijnheer.' De baron kuchte en zei: 'U kunt mij aanspreken met edelachtbare; wat voert u naar onze contreien?' Het leek Hans geen goed idee om te antwoorden dat hij eenvoudigweg achter een huppend meisje was aangegaan. Hij keek van de afwachtende ogen van de baron naar grote groep mensen achter hem. De meesten van hen keken vriendelijk en geamuseerd, alsof ze zich kostelijk vermaakten. Maar de man met het rood aangelopen hoofd stond er ook nog steeds, evenals de twee streng kijkende schouten, die stram in de houding stonden. Deze drie vooral maakten hem een beetje benauwd; de lakeien stonden erbij met een uitgestreken gezicht alsof het hen allemaal niet aanging. Hans keek naar Rosalien die nog steeds bij de boomstam stond. Plotseling kwam de woede van het rood aangelopen hoofd via de mond naar buiten: 'Die man komt vast als spion van de tweepoters,' zei de man. 'Die lui zijn niet te vertrouwen,' vervolgde deze luid schreeuwend, 'ze hebben me destijds behandeld alsof ik door de duivel gezonden werd.' Maar de baron draaide zich om en zei tot de man op een dwingende toon: 'Stilte Teun, deze jonge man,' hij wees op Hans, 'verdient een eerlijk proces voor het overschrijden van onze landsgrenzen.' Hans had inmiddels gezien dat Rosalien een paar keer met haar mond het woord 'Raadsels' vormde. Hij moest denken aan de raadsels die hij met zijn vader en broers aan elkaar voorlegden op winteravonden: Raadsels bedenken of oplossen was een leuke liefhebberij voor hem; hij was daar echt wel goed in! Maar of hij hier ook zou slagen... 'Ik maak een studie van allerlei raadsels en was op zoek naar nieuwe,' zei hij. Strikt genomen was zijn opmerking geen leugen want Rosalien was zeer zeker wel een raadsel voor hem. Een blik op Rosalien gaf hem de indruk dat dit niet precies was wat zij had bedoeld. Maar de baron kreeg iets toch gretigs in zijn blik en boog zich voorover in Hans' richting: 'Mogelijk heeft u van onze reputatie op dit gebied gehoord?' Toen Hans nee schudde met zijn hoofd leek de baron teleurgesteld; deze vervolgde, een beetje hautain: 'Kunt u ons een paar voorbeelden geven van raadsels die u interessant lijken.' Hans knikte en zei: 'Ik sta de hele dag te zwaaien maar niemand zwaait ooit terug naar mij. Wie ben ik?' Nu wist Hans wel dat elk kind in zijn dorp dit raadsel met gemak kon oplossen, maar hij wilde de baron gunstig stemmen. Misschien zou dat de rechtszaak – die de baron nu even vergeten leek – ten goede beïnvloeden. De baron leunde achterover als om even na te denken. Hij keek nog even peilend naar Hans alsof hij een valstrik vermoedde. Hij draaide zich om naar één van de lakeien en fluisterde hem wat toe. Deze toverde razendsnel een drinkkroes en een kan tevoorschijn en schonk de kroes vol met een op bier lijkend vocht en zette deze voor de baron neer die meteen een

slok nam. Een andere lakei fluisterde de baron iets in zijn oor terwijl beiden hun blik op Hans gericht hielden. Nadat de baron met een rood doekje het bierschuim van zijn mond had geveegd zei hij tot Hans: ‘U bent vanzelfsprekend een boom die beweegt door de wind. Heeft u niets moeilijkers?’ Hans had nog steeds het gevoel dat het beter was de raadsels niet al te moeilijk te kiezen: ‘Zelfs een laag aarde van drie voet bovenop mij krijgt mij er niet onder. Ra, ra wie ben ik?’ Na een korte fluistering met weer dezelfde lakei die hem eerder al wat had ingefluisterd, antwoordde de baron: ‘Dat moet wel een mol zijn. Heb je echt niets beters?’ Hans zag dat Rosalien opwaartse bewegingen maakte met haar rechter arm: het moest moeilijker! Hans probeerde een raadsel dat hij zelf enige tijd geleden pas na enige moeite had opgelost: ‘Ik ga alleen maar recht als ik eerst omhoog ga. Wie ben ik?’ Na een overleg dat kort was – maar toch iets langer dan eerder – met een van de lakeien, die kennelijk goed in raadsels was zei de baron: ‘Dit is niet zo moeilijk: U bent een vogel want die kan pas boven alle obstakels in vogelvlucht vliegen.’ Hij keek hierbij Hans zo verveeld aan dat deze besloot een gewaagd raadsel te stellen dat mogelijk in deze streken niet bekend was: ‘In de ochtend loop ik op drie benen, overdag slechts op één en in de avond loop ik op twee benen. Ra, ra wie ben ik?’ Hij had uit beleefdheid een hem zeer bekend raadsel bewerkt tot eentje dat hier in het land der éénbenigen meer op zijn plaats leek. Toen hij was uitgesproken zag hij achter het peinzende hoofd van de baron dat van de man, die door deze Teun genoemd werd. Het had een intens rode kleur en leek wel op springen te staan. De man balde zijn rechterhand tot een vuist en riep: ‘Hij probeert ons weer te beledigen. Mij hebben ze willen verbranden omdat ik een duivel zou zijn!’ Een korte berisping was ditmaal voldoende om de man tot zwijgen te brengen, maar Hans zag aan het hoofd van die man dat de storm nog niet geluwd was. Rosalien, die nog steeds vlakbij de boomstam stond, keek hem licht bezorgd aan waarna ze haar blik nadrukkelijk op de vijver richtte als om hem aan te geven dat hij snel moest vluchten. Haar mond vormde heel kort het woord ‘Vlucht’ terwijl ze hem bijna dwingend aankeek. Hans blikte onwillekeurig achterom en zag dat de vijver slechts een vijftal passen achter hem lag. Maar hij zag ook dat één van de schouten zijn blik richting de vijver bemerkte had. De baron was onderwijl druk aan het overleggen met een paar lakeien. Eén daarvan schonk zijn bierkroes nog een keer vol. ‘Zo,’ zei de baron tot Hans, ‘eerst nog even een slok bier en dan zullen we uw raadsel gaan oplossen.’ ‘Goed idee,’ antwoordde Hans beleefd, ‘op één been kun je niet staan.’ Dat had hij zijn vader vaak horen zeggen op zondagmiddagen als deze zich nog eens bijschonk. Maar hier viel die opmerking minder goed: De baron en ook zijn lakeien keken hem geschokt aan en Teun mompelde iets met zijn rode hoofd in de trant van ‘De beledigingen houden maar niet op.’ Hans zag dat Rosalien haar hoofd schudde en vervolgens haar blik met een vinnige beweging van haar hoofd op de vijver richtte. Opmerkingen met iets over het aantal benen vielen hier niet zo goed kennelijk. Teun bleef zolang doorgaan met zijn gemopper dat de baron hem door de twee schouten liet verwijderen. Hans bedacht dat het nu echt tijd werd om te vluchten; dat leek niet al te moeilijk: de lakeien zagen er weliswaar snel en krachtig uit maar ze waren druk in gesprek met de baron, misschien wel over zijn raadsel en de schouten hadden hun handen vol aan de schreeuwende Teun. Maar het moment ging voorbij, de baron richtte zijn blik weer op Hans en zei: ‘Het raadsel beschreef de levensloop van een mens: als hij jong is kruipt hij op twee handen en een been, later loopt hij op zijn been en als hij oud geworden is heeft hij een wandelstok nodig. Als u verder niets heeft,’ hij keek achterom in de richting van de zon als om te schatten hoe laat het was, ‘kunnen we beter tot de veroordeling overgaan en u gevangen nemen.’ Hans schrok van deze opmerking en kwam snel met een nieuw raadsel. ‘Ik heb nu een moeilijke’, zei hij gehaast, ‘de boeken staan er vol mee, maar je kunt het niet zien. Ra, ra, wat zou dat zijn.’ Eén van de lakeien, eentje die nog geen een keer de baron wat ingefluisterd had, stapte snel naar de baron toe, boog voorover en fluisterde deze wat in zijn oor. Maar de baron schudde zijn hoofd en keek verwachtingsvol naar de lakei die hem al een paar keer

eerder had geholpen. Deze stapte naar voren en schonk met de rug naar Hans toe het bierglas van de baron nog eens vol. Hans meende aan diens nek te kunnen zien dat hij even kort sprak. Even later kwam de baron met zijn reactie met iets van triomf in zijn stem: ‘Dat zijn vanzelfsprekend de spaties en de ruimtes tussen de regels! Ik denk dat we u maar naar het gevang moeten brengen!’ Hans schrok hiervan; hoe radeloos zouden zijn vader en broers wel niet zijn als hij nooit meer terug kwam? Plotseling viel hem het raadsel in dat hij zelf onlangs bedacht had en waar zowel zijn broers als zijn vader erg veel moeite mee hadden gehad. Hij sprak tot de baron: ‘Ik heb nog één raadsel, dat luidt als volgt: Hoeveel klinkers heeft uw oplossing van dit raadsel?’ Verwarring was van het gezicht van de baron af te lezen. ‘En uw vraag? Is dit alles?’ zei hij. Hans knikte, maakte een gebaar met zijn rechter hand om aan te geven dat de baron aan zet was en keek glimlachend naar Rosalien. Zij beantwoordde zijn glimlach en maakte met haar met haar lippen het woord ‘twee’ – een correct antwoord zoals Hans wist – en met rechter duim en wijsvinger een ‘O’ of een ‘0’ teken. Pas een tijdje daarna begreep Hans dat die gebaarde ‘0’ ook een correct antwoord was, immers, deze woordloze oplossing ‘0’ bevatte inderdaad nul klinkers. De baron ondertussen mompelde met een glazige blik in zijn ogen: ‘Hoeveel klinkers zitten er in mijn antwoord.....’. Hij wendde zich tot één van de lakeien die zijn hoofd naar de baron boog om diens gefluister te kunnen volgen. De schouten waren bezig met de woesterik Teun, die weer eens een oprisping kreeg. Hans zag dat Rosalien naar de vijver wees en hij besloot een vluchtpoging te wagen. Hij griste zijn natte schoenen, die nog voor hem lagen, van de grond, wierp een laatste blik op Rosalien en dook na een kort sprintje in het water. Terwijl hij dook hoorde hij achter zich de baron diens antwoord op het raadsel roepen: ‘Op de kop af vijf,’ schreeuwde die uit. Ook hoorde hij de omstanders waarschuwingen roepen – mogelijk tegen de schouten – waarschuwingen als ‘Hij gaat ervandoor,’ en ‘laat hem niet ontsnappen.’ Het leek wel of ze er bij lachten wat hem het gevoel gaf in een klucht verzeild te zijn geraakt. Terwijl Hans even later door de opening onder de rotsen doorzwom realiseerde hij zich dat dit antwoord – met in elk van de vijf woorden één klinker – ook correct was. ‘Niet slecht voor iemand die er zo duf uitziet, of misschien was het weer een van die lakeien die zo bijdehand was,’ bedacht hij.

Aan de andere kant van de rotspartij boven water gekomen klom hij snel op de kant, trok vlug zijn druipende schoenen aan en rende weg. Een blik achterom leerde hem dat hij niet gevolgd werd. De weg terug uit het bos vond hij gemakkelijk. Hij ging een beetje van het bos af in het gras zitten om zich te laten opdrogen in de zonneschijn van de late namiddag. Zijn broers en vader waren iets verderop nog rustig aan het werk; ze hadden zijn afwezigheid kennelijk niet bemerkt. In zijn broekzak vond hij het nog natte briefje dat Rosalien hem had toegestopt. Hij zag dat er drie woorden op stonden en een getekend hartje. Alle drie de woorden begonnen met hoofdletter ‘V’, een letter die hij toevallig kende. De rest was onleesbaar voor hem: het werd tijd dat hij leerde lezen, bedacht hij.

Maar geen van de éénbenigen zag hij ooit terug, ook Rosalien niet. Maar vaak nog moest hij terugdenken aan haar fijne, lieflijke gelaatstreken, de elegante manier waarop zij door het bos hupte en haar luchtige trant van spreken. Pas tegen het eind van zijn levensdagen zou hij zich op een goede dag met een schok realiseren dat in alle vrouwen die hij – al dan niet heimelijk – had bemind de gelijkenis met Rosalien gezocht had.

Het Water

O, zie toch eens het twinkelende water
Onderstoorbaar stromend, altijd naar omlaag
Soms klaterend de berg afliedend
Dan weer loom en traag
de bedding volgend van rivier of kreek
Het voedt gestaag de wereldzeeën
die trots de aarde domineren
en heerst al vele eeuwen
door domweg naar omlaag te sloeien
Het doet ons huid' ren bij storm en wind
onstuimig loeiend achter duin en dijk
en is alom gevreesd
door zeeman, vrouw en kind
Het water dat aanzwellt,
dreigt en verslindt,
woest als een luimig beest:
de gulzige zee